

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Jan Krzysztof
Nazwisko: Kelus
Miejsce urodzenia: Warszawa
Data urodzenia: 21-02-1942
Imię ojca: Tadeusz
Imię matki: Aleksandra
Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
Występuje w aktach sprawy operacyjnego rozpracowania krypt. "Akacja", nr rejestr. 4107. Sprawa ta była prowadzona przez Grupę I Wydziału III KS MO w latach 1968-1969 w związku z kolportażem nielegalnych ulotek w Warszawie w dn. 19 i 22 kwietnia 1968 i dotyczyła grupy 77 osób. Była prowadzona równoległe ze śledztwem Wydziału Śledczego KS MO nr RSD D-57/68, nr repertorium Prokuratury Wojewódzkiej dla m. st. Warszawy II 2 Ds 14/68, zarchiwizowanym pod nr 2476/III z powodu aresztowania i postawienia przed sądem osób objętych tą sprawą. Akta te obejmują plany czynności operacyjno-śledczych, notatki, doniesienia OZI.	IPN BU 0224/6 t. 1.	
W dniu 19.05.1969 Jan Kelus został zarejestrowany przez Wydział IV Departamentu III MSW jako figurant Sprawy Operacyjnego Rozpracowania (SOR) krypt. „Turysta” zarejestrowanej 15.04.1969 pod nr 26124. Powód: „Powiązany z grupą osób działających z >Kulturą< paryską i RWE p[rzeciw]ko Polsce. Prowadząc w/w działalność nielegalnie przekraczał granicę polsko-czechosłowacką w rejonie Rysów. Aresztowany 19.VI.[19]69 r.". W dniu 5.10.1970 zmieniono charakter zainteresowania z SOR na Kwestionariusz Ewidencyjny krypt. „Traper” (nr rejestr. 26319). Dnia 31.03.1972 materiały przekazano do Wydziału II Departamentu III MSW. W dniu 30.11.1972 ponownie zmieniono charakter zainteresowania na SOR krypt. „Trutnie”. Dnia 25.09.1974 materiały zarchiwizowano w Wydziale II Biura „C” pod sygn. 46541/II.	IPN BU 0204/23 (46541/II) t. 1-3, 6-8, 12-13, 36, 41-43 – akta, IPN BU 01224/851 (11778/2) – mikrofilm.	

Od 29 października 1968 objęty śledztwem Wydziału I Biura Śledczego MSW (nr rej. S-38/68) w związku ze współpracą z „Kulturą” paryską i Radiem Wolna Europa. Dnia 19.06.1969 został tymczasowo aresztowany na wniosek Prokuratury Wojewódzkiej dla m.st. Warszawy. W dniu 15.10.1969 śledztwo zostało przekazane do dalszego prowadzenia Wydziałowi Śledczemu KS MO (nr rej. S-33/69). Postanowieniem z 10.03.1970 Sąd Wojewódzki dla m.st. Warszawy umorzył postępowanie na podstawie przepisów ustawy z 21.07.1969 o amnestii. Materiały śledcze zarchiwizowano w Wydziale „C” KS MO pod sygn. 2048/II dnia 16.10.1970.

IPN BU 02041/21 (2048/II).

Aktach tymczasowo aresztowanego. Postanowieniem Prokuratury Wojewódzkiej dla m.st. Warszawy z 19.06.1969 Jan Krzysztof Kelus – wówczas doktorant w Instytucie Filozofii i Socjologii PAN – został tymczasowo aresztowany i osadzony w Centralnym Więzieniu w Warszawie. Konieczność zastosowania tego "środka zapobiegawczego" została uzasadniona następująco: „w okresie do czerwca 1969 r. w Warszawie i innych miastach, będąc obywatelem polskim, wszedł w porozumienie z przedstawicielami redakcji [czasopisma] >Kultura< [wydawanego] w Paryżu w celu działania na szkodę Państwa Polskiego”. W dniach 27.08.–3.09.1969 Jan Krzysztof Kelus podjął protest głodowy, ponieważ „twierdził, że niewinnie przebywa w areszcie tymczasowym”. Areszt został uchylony 10.03.1970.

IPN BU 475/2 (P III 32).

Występuje w aktach kontrolno-śledczych Biura Śledczego MSW z lipca roku 1969. Te akta obejmujeteczka zatytułowana „dot. >grupy paryskiej<”, która zawiera Informację Nr 3/69 - sporządzoną przez dyrektora Biura Śledczego MSW oraz 3 załączniki. Powyższa dokumentacja wraz z pismem przewodnim została przesłana ówczesnemu I sekretarzowi KC PZPR Władysławowi Gomułce. Główną treść tej dokumentacji stanowi charakterystyka „grupy paryskiej”, która uformowała się na przełomie lat 1967/68. Grupa ta ściśle współpracowała z redakcją paryskiej „Kultury”, a później także z sekcją polską Radia Wola Europa. Grupa przerzucała na teren PRL „antykomunistyczną literaturę”, jak również zaopatrywała redakcje „Kultury” i RWE w „materiały nielegalnie rozpowszechniane w kraju”. Odbiorcą tych materiałów na terenie PRL była tzw. „grupa warszawska”, którą tworzyli przede wszystkim aktywni uczestnicy protestów z marca 1968. Jan Kelus został wymieniony w wykazie członków „grupy warszawskiej” - załączonym do powyższej dokumentacji. Z treści jednego z dokumentów wynika, że 19.06.1969 został on aresztowany.

IPN BU 0298/844 (1014/X).

Jan Kelus figuruje w materiałach operacyjnych (wstępnych) kryptonim "Kurier" - wytworzonych przez SB z KW MO w Krakowie w latach 1972-1974. Materiały dotyczyły operacyjnej kontroli J. Kelusa - byłego emisariusza paryskiej "Kultury" - w czasie jego pobytów na terenie Zakopanego i okolic.

IPN Kr 010/10639 t. 6.

Jan Kelus był inwigilowany w ramach Sprawy Operacyjnego Rozpracowania o krypt. „Statystyk” (nr rejestr. 22721). Został zarejestrowany 30.01.1978 i poddany inwigilacji przez Wydział III KS MO z powodu swej „negatywnej inicjatywy politycznej wobec władz państwowo-politycznych /petycja/”. W dniu 24.10.1979 sprawa ta została przekazana do dalszego prowadzenia Wydziałowi III-1, a 16.09.1981 SOR „Statystyk” wyrejestrowano. Dnia 21.09.1981 materiały zarchiwizowano w Wydziale „C” KS MO pod sygn. 7050/II.	IPN BU 0247/684 (7050/II) – akta, IPN BU 01322/1861 (7050/2) – mikrofilm.
Sprawa Operacyjnego Rozpracowania krypt. „Klimek” (nr rejestr. 23995) prowadzona od 1978 r. przez Wydział III KSMO (następnie Wydz. III-2 i Wydz. VI Dep. II) dotyczyła Teodora Klincewicza. Jan Kelus występuje w tych aktach jako sygnatariusz petycji studentów Politechniki Warszawskiej - skierowanej do najwyższych władz PRL. W tym piśmie studenci protestowali przeciwko zakłócaniu przez zorganizowane grupy bojówkarzy wykładów organizowanych w ramach Towarzystwa Kursów Naukowych. W dniu 9.02.1987 sprawę zakończono, a jej materiały złożono do archiwum Biura „C” MSW pod sygn. 53782/II.	IPN BU 0222/528 (53782/II) t. 1.
W dniu 24.04.1982 Jan Kelus został zatrzymany pod zarzutem „rozpowszechniania wrogiej literatury”. Następnie został internowany na wniosek Wydz. III-1 KS MO, gdyż „po 13.12.81 podjął działalność polit.”. Ponadto: „w dniu 12.04. br. nielegalna radiostacja >Solidarności< emitowała program, w którym rozpoznano głos [Jana] Kelusa, wykonującego piosenkę o wrogiej treści. Zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że w[yżej] wym[ieniony] jest jednym z organizatorów tej nielegalnej radiostacji. W latach 1967–78 J. Kelus był powiązany z grupami opozycyjnymi tzw. >Taterników< i KSS-KOR. Uczestniczył w spotkaniach Salonu Niezależnej Kultury”. Został osadzony w Areszcie Śledczym Warszawa-Białoleka. Decyzję o jego internowaniu uchylono 9.07.1982, ponieważ „W toku prowadzonej pracy operacyjno-śledczej nie uzyskano dowodów wskazujących w sposób jednoznaczny, że J. Kelus bezpośrednio uczestniczył w opracowywaniu audycji nielegalnej radiostacji lub utrzymywał kontakty z jej obsługą (...) wobec braku dowodów procesowych pozwalających na przedstawienie mu zarzutów – ustały przyczyny internowania”.	IPN BU 0787/477 (3956/III) – akta, IPN BU 01326/1755 (3956/3) – mikrofilm.
Dokumenty wytworzone w związku z internowaniem Jana Kelusa w Areszcie Śledczym na warszawskiej Białolece obejmują okres od 25 kwietnia do 9 lipca 1982. Został internowany na mocy decyzji komendanta KS MO z 25.04.1982, ponieważ „prowadzi działalność sprzeczną z obowiązującymi przepisami prawa”. Z treści akt wynika, że w trakcie internowania Jana Krzysztofa Kelusa Wydział Śledczy KS MO prowadził postępowanie „w sprawie działalności nielegalnej radiostacji występującej pod szyldem >Solidarność<, w której uczestniczył Jan Kelus s. Tadeusza”. Decyzja o internowaniu została uchylona dnia 9.07.1982.	IPN BU 448/186.

Jan Kelus został zarejestrowany przez Wydział III-1 KS MO w dniu 23.04.1982 jako figurant Sprawy Operacyjnego Sprawdzenia krypt. „Eter”, nr rejestr. 33560: „Z inf[ormacji] operac[yjnych] wynikało, iż fig[urant] był wykonawcą utworu słowno-muzycznego o wrogim charakterze, emitowanego przez nielegalną radiostację >Radio Solidarność<, brał udział w przygotowaniu tego programu oraz mógł mieć kontakty z jego twórcami. W toku prowadzenia sprawy nie zdołano zebrać materiałów mogących stanowić podstawę do aresztowania, w związku z czym fig[urant] został internowany”. W okresie od 10.01.1983 do 14.03.1984 sprawa była prowadzona przez Wydział III-2 KS MO. W dniu 18.05.1984 te materiały wyrejestrowano i przekazano do archiwum w Wydziale „C” SUSW pod sygn. 8090/II.

IPN BU 0256/16 (8090/II) – akta, IPN BU 01322/2558 (8090/2) – mikrofilm.

Z zapisów ewidencyjnych i kartotecznych KS MO z lat 1974-1983 wynika, że na wniosek SB Jan Kelus nie otrzymał zezwolenia na posiadanie karty żeglarskiej - do pływań morskich.

Wpis na podstawie zapisów kartoteczno-ewidencyjnych.

Materiały ewidencyjne Dep. III MSW z lat 1969-1981 wykazują, że wobec Jana Kelusa Służba Bezpieczeństwa MSW kilkakrotnie wносиła tzw. zastrzeżenia wyjazdów zagranicznych do krajów kapitalistycznych i socjalistycznych. Miały one związek m.in. z jego rozpracowywaniem w ramach spraw operacyjnych o kryptonimach: „Turysta”, „Traper” i „Trutnie”.

Wpis na podstawie zapisów kartoteczno-ewidencyjnych.